

MINDRE MEDDELELSER

Nedenfor gengives et Antal ornithologiske Notater, som er indsendt siden forrige Samling af Mindre Meddelelser (D.O.F.T., XXIX, p. 109—128). LØPP.

Spredte Iagttagelser fra Jylland.

Rørhøne, *Gallinula chloropus*, der jo regnes for at være temmelig faatallig som Ynglefugl i det nordlige Jylland, hørte jeg i Dagene 29.—31. Maj 1936 flere Steder i Smaamoser i Thy.

Sorthalset Lappedykker, *Podiceps nigricollis*. Enkelte Par iagttoges i Flade og Ørum Søer 29. Maj 1936; i Ove, Nørhaa, Vorup, Nors og Vandet Søer traf jeg den ikke.

Hjejle, *Charadrius apricarius oreophilus*. 21. Maj 1935 traf jeg 2—3 Par paa Kalsmærsk Hede, hvor Fuglene efter deres Opførsel at dømme sandsynligvis havde Unger. 27. Maj 1936 iagttoges 2 Par et andet Sted paa Heden.

Storspove, *Numenius arquata*. 27. Maj 1936 iagttoges en Storspove paa Kalsmærsk Hede; den forfulgte en Hedehog paa samme Maade, som en Vibe vilde slaa efter en Krage. Utvivlsomt har det drejet sig om en Ynglefugl.

Tinksmed, *Tringa glareola*, træffes stadig ret hyppigt paa de jyske Hedemoser. Flest har jeg truffet paa Kalsmærsk Hede, hvor jeg 27. Maj 1936 saa 5 ved en Sø mellem Klitterne, 3 et andet Sted paa Heden. 21. Maj 1935 iagttog jeg Arten i Kongmose ved Løgumkloster, og 2. Juni 1936 traf jeg et enkelt Par i Hvidmose Øst for Holstebro.

Mosehornugle, *Asio flammeus*, er som bekendt i de senere Aar almindelig som Ynglefugl i Marsken i Sønderjylland. Den er dog ikke lige hyppig hvert Aar, idet den vel er afhængig af Musenes Talrigheid. Den yngler i de »Fenner«, hvor Græsset er højt, saa der er tilstrækkelig Dækning. Kommer man i Fennen,

hvor den ruger, flyver ♂ En i Møde. I Begyndelsen af Yngletiden forsvinder den igen, men er der Unger, gaar den ofte over til Angreb.

Grønspætte, *Picus viridis*. Paa Palsgaard (Juelsminde) yngler flere Par. 3. Juni 1936 hørtes Stemmen ustandselig.

Ravn, *Corvus corax*. 1924 ynglede et Par ved Viuf mellem Kolding og Vejle.

Stor Tornskade, *Lanius excubitor*. 19. Maj 1935 iagttog jeg et Eksemplar flere Gange paa et bestemt Sted i Frøslev Plantage.

Hedelærke, *Lullula arborea*, hørtes ved Brande i Maj 1927, ved Nordre Feldborg 2. Juni 1936.

Topmejse, *Parus cristatus mitratus*, er ifølge mine Iagttagelser den almindeligste Mejse i de vestjyske Plantager. Den har nu ogsaa bredt sig til Thy, hvor jeg iagttog den i Hvidbjerg Plantage 30. Maj 1936.

Gransanger, *Phylloscopus collybita*, hørtes paa Palsgaard 3. Juni 1936.

J. CHR. HARBOE

Vildtlevende Knopsvaner, *Cygnus olor*, i Nakskov Indrefjord. 1936 fandtes 2 Par, men grundet paa Bortrejse har jeg ikke kunnet følge Udviklingen og ved derfor ikke, hvorledes det er gaaet det ene Par. Da jeg kom hjem i August Maaned, havde det andet Par 5 Unger. Jeg har talt 9 Svaner i Anlægget tæt op til Byen foruden de 5 Unger. Disse Svaner har sikkert deres oprindelige Udspring fra Tamsvaner, som i sin Tid blev udsat der. Foraar og Efteraar ligger op til 20—30 Knopsvaner ude paa de lidt mere aabne Vandarealer, og man ser dem tit lette og flyve bort. Ved den stadige Fred og den forhaabentlig gennemførte Idé med Oprettelsen af et Reservat hernede vil sikkert Bestanden brede sig betydeligt, saaledes som det er sket mange andre Steder i Danmark.

ERIK PETERSEN

Bestanden af Ederfugle, *Somateria mollissima*, paa Rømø. Antallet af ynglende Par maa sættes til 2—300, hvoraf Hovedparten findes ved de flade Smaasøer mellem de høje, lyngbevoksede Klitter inde paa Øen. Rederne anlægges i

Lyngen. Mange Kuld bestod 20. Maj 1935 kun af 2—3 Æg, hvilket sikkert kan forklares gennem Tilstedeværelsen af det ikke helt ringe Antal Sølvmaager, der stadig holdt Vagt ved Ederfuglenes Yngleplads; enkelte Krager saas dog ogsaa.

J. CHR. HARBOE

Kløfthalede Stormsvaler, *Oceanodroma leucorhoa*, ved Østjylland. 1. November 1935 blev ♀ juv. skudt ved Hadsund og tilsendt mig. Efter den voldsomme Storm i Begyndelsen af November 1936 blev 3 Eksemplarer skudt i Aarhusbugten.

S. RASMUSSEN

Suler, *Sula bassana*, ved Mariager Fjord. I Begyndelsen af September 1935 blev en ung (broget) Sule skudt ud af en Flok paa 4 ved Indsejlingen til Fjorden.

S. RASMUSSEN

Thorshaner, *Phalaropus fulicarius*, ved Østjylland. 1. November 1935 flagrede en Thorshane flere Gange lige omkring en Baad, der sejlede ude paa Mariager Fjord. Samme Iagttaget har tidligere skudt en Thorshane her (sml. D.O.F.T., 1934, p. 125). Efter Stormen i Begyndelsen af November 1936 blev 1 Eksemplar skudt i Aarhusbugten.

S. RASMUSSEN

Overvintrende Vadefugle. I Nakskov Indrefjord lettede jeg 22. December 1935 en Horsegøg, *Capella gallinago*, ude mellem Rørene, hvor der laa meget Sne. 25. December 1935 fløj 5 Viber, *Vanellus vanellus*, i vestlig Retning over Indrefjorden.

ERIK PETERSEN

Overvintrende Rødben, *Tringa totanus*. Da min Broder 15. December 1935 var paa Jagt i Odense Fjord, lettede ca. 50 Rødben fra en lille Stenø i den nordlige Del af Fjorden. Han skød en ud af Flokken og viste mig den senere.

ARTHUR CHRISTIANSEN

Sommerforekomst af Sortklire, *Tringa totanus*. 7. Juni 1936 iagttog jeg en Sortklire i Marsken ved Ribe. Jeg kom den ret nær og kunde iagttage dens sorte Dragt.

AXEL HOLM

Dværgmaage, *Larus minutus*, ved København. Omkring Midten af Januar 1936 iagttog jeg en Dværgmaage udfør Tuborg Mole. Der var Is, og Fuglen fiskede sammen med en Flok Hættemaager indenfor Iskanten.

V. THORUP

Glente, *Milvus milvus*, i Gribskov. I den sidste halve Snes Dage af Juli 1936 observerede jeg gentagne Gange Glente i Stenholtvang. Sandsynligvis var der 2 Fugle, men jeg saa dem ikke samtidig; en forekom mig ret ensfarvet paa Bugen, en anden med enkelte lysere Fjer her. En Gang saas en af Glenterne i Kamp med en Musevaage. Senere paa Sommeren har jeg ikke iagttaget Arten.

K. LØPPENTHIN

Ruger Dværghejren, *Ixobrychus minutus*, i Danmark?

Dværghejren er truffet adskillige Gange her i Landet, og den hører til de Fuglearter, »der med større eller mindre Sikkerhed formodes at yngle i Danmark« (SCHJØLER, Danmarks Fugle, I, 1925, p. 239), men noget absolut Bevis foreligger endnu ikke.

I Forsommeren 1936 har en Dværghejre opholdt sig mindst 5 Uger i et Moseterræn paa Halskov ved Korsør. Arealet er ca 5 ha, hovedsagelig ret dybe Lergrave. Langs Bredderne og paa de nu helt eller næsten oversvømmede Skel mellem de enkelte Grave trives en frodig Bevoksning af Tagrør, *Phragmites*, der sine Steder kan naa en Bredde af ca 20 m. Paa de 3 Sider er Terrænet omgivet af Villabebyggelser, men er alligevel en ret god Fuglelokalitet. Karakterfugle i Yngletiden er Stokand, Rødhalsed Lappedykker, Blishøne og Rørsanger; Hættemaager ses til Stadighed, men de ruger ikke her. Paa Strejf er ogsaa Rørdrummen iagttaget (sml. D.O.F.T., 1933, p. 119).

I en til Mosen umiddelbart grænsende Villahave hørte man fra sidst i Maj 1936 en Fuglestemme, der er blevet gengivet som oorrk . . . oorrk . . . oorrk eller goorrk . . . goorrk, rytmisk gentaget hvert 5.—10. Sekund, af og til afbrudt af en Pause. Lyden hørtes navnlig i varmt og stille Vejr; Fuglen kunde begynde ved Middagstid, men stødte dog navnlig om Aftenen

og fortsatte ofte til det var næsten mørkt. Tit kunde man staa ved Bredden, mens Fuglen sad ude i Rørene og uanfægtet stødte videre kun faa m borte. Den syntes saaledes ikke sky, men af Frygt for at skræmme den bort undlod man dog at bringe den til at flyve op. Den blev kun set 1 Gang; 9. Juni kom den tilfældig flyvende forbi Iagttageren (FR. J. L.), der saa den ca 20 m i Luften og kaste sig i Rørene ca 15 m borte. »Af Størrelse var Fuglen omtrent som en Hættemaage, men dens Flugtbillede mindede noget om Rørdrummens. Et lyst Baand over Vingen faldt stærkt i Øjnene. Fjerdragten syntes noget løs og pjusket.« (FR. J. LÖPPENTHIN, in litt.)

Undertegnede, der i Juni Maaned var optaget andetsteds, kom først til omtalte Terræn 2. Juli. Fuglen havde stødt faa Dage før; i de 2 Dage, jeg opholdt mig paa Stedet, var Vejrforholdene dog ikke de bedste, og jeg hørte eller saa da heller intet til Fuglen trods megen Lytten og Søgen. At det har drejet sig om en Dværghejre, kan der imidlertid næppe være Tvivl om; dette understøttes ogsaa bl. a. af Dr. F. GOETHE, der meddeler (in litt.), at alt passer med hans Erfaringer fra Vestfalen, hvor Dværghejren ofte overses grundet paa dens skjulte Levevis ved ubetydelige Rørmoser. STEINFATT (Beobachtungen und Betrachtungen am Nest der Zwergrohrdommel. Beiträge zur Fortpflanzungsbiologie der Vögel, 1935), hvis Iagttagelser stammer fra Ungarn, gengiver (p. 16) Dværghejrens Parringskrig som »quorr-quorr« eller med Antydning til 2 Stavelser »keworr-keworr«, hvilket falder fuldt i Traad med ovennævnte Stemmeytringer.

Der er saaledes en ikke ringe Mulighed for, at et Par Dværghejrer har ynglet i nævnte Mose paa Halskov, men sikkert er det selvfølgelig ikke, da Yngelen ikke er fundet. Fuglen var ret stationær, men derfor er Muligheden for, at det har drejet sig om en uparret Fugl, vel næppe til at udelukke. Den hørtes ikke efter 1. Juli.

BERNT LÖPPENTHIN

Engpiber, *Anthus pratensis*, der sætter sig paa voksen Gøg, *Cuculus canorus*. 2. Juni 1936 saa jeg en Gøgehun flyve rundt paa et Hedeterræn ved en lille Mose i Nærheden af Nordre Feldborg. Gøgen fløj kun et Par m ad Gangen og satte

sig stædig paa de højeste Punkter i Lyngen. Den undersøgte tilsyneladende meget omhyggelig et Areal paa c. 100 m². Hele Tiden fløj et Par Engpibere rundt om den og var tilsyneladende meget ophidsede, og gentagne Gange satte den ene Piber sig paa Gøgens Skulder. Desværre tillod Tiden ikke at anstille Iagttagelser senere.

J. CHR. HARBOE

Invasion af Stor Flagspætte, *Dryobates major*. I Vinteren 1935—1936 er Store Flagspætter iagttaget i større Tal end almindeligt. I Sædding ved Esbjerg, hvor der ikke er anden Trævækst end nogle smaa Bjergfyrplantninger, har der hele Efteraaret kunnet høres Flagspætter, og man kan sikkert gaa ud fra, at det er Fyrrenes Kogler, der har trukket dem til den forholdsvis træfattige Egn. Et Bevis herfor turde formentlig ogsaa fremgaa af følgende: En Dag bragte en Dreng Læreren ved Sædding Skole et Stykke af en Bjergfyrstamme, hvor der i en Kløft var fastkilet en Fyrrekogle, bearbejdet af en Spætte, og nedenunder dette Spætteværksted havde Drengen fundet og talt 262 andre Kogler. — — Senere har jeg forøvrigt i Egnens Fyrreplantninger fundet 4 Spætteværksteder mere end det ovenfor omtalte. Under det mest benyttede anslog jeg de afpillede Koglers Antal til 300.

R. P. RANDLØV

Om Flagspættetrommen. I Litteraturen, saaledes hos HEILMANN og MANNICHE, HELMS, NAUMANN og maaske flere, angives, at ♂ af den Store Flagspætte, *Dryobates major*, trommer for at hidkalde ♀. I det tidlige Foraar 1936 iagttog imidlertid Konservator H. MADSEN, som ogsaa er første Aarsag til, at jeg blev opmærksom paa Forholdet, en trommende ♀ af Stor Flagspætte i Skovene i Nærheden af Bagsværd. Selv saa jeg det samme i Rude Skov 5. April 1936 i skarpt Solskin. Jeg kunde gaa rundt om Træet og iagttage Fuglen, saa godt og saa længe jeg vilde, da den sad paa en af de nedre Grene og først fløj bort, efterat jeg var gaaet. Samtidig trommede andre Spætter i Nærheden; en af dem var en ♂, hvis røde Nakkeplet tydelig saas. 2. Maj 1936 gjorde jeg en lignende Iagttagelse i klart Solskin i Fortunens Indelukke; den trommende ♀ sad 2—3 m over Jorden paa en knækket Træstamme. Jeg studerede

Fuglen paa knap 20 m Afstand. — — Som maaske bekendt har hver Spætte flere Trommesteder.

LENNART EDELBERG

I anden Anledning gennemgik jeg noget Litteratur om Sortspætten, *Dryocopus martius*, og fandt da hos NAUMANN udtrykkelig »das Weibchen thut es nicht«, men ellers var der ret god Enighed om, at Trommekoncerten udførtes af baade ♂ og ♀ (BAU, JÄGERSKIÖLD, HORTLING o. a.). HEINROTH omtaler en ♀, han opmadede, der endog i en Alder af kun godt 2 Maaneder trommede paa en Blikplade i Bunden af Buret.

LØPP.

Sortspætte, *Dryocopus martius*, i Gribskov. 17. Juli 1936 iagttoges en Sortspætte i Stenholtvang.

K. LØPPENTHIN

Ellekrage, *Coracias garrulus*. i Frederiksberg Have. Da jeg 8. Maj 1936 fulgte et Par Munke i Nærheden af Fasan-gaarden, hørte jeg pludselig lige foran mig en underlig hæs, skrattende Lyd, der kan gengives som noget i Retning af »kaukura«. Jeg tænkte straks paa en Skade, men i det samme fløj en stor blaaskinnende Fugl op og satte sig i et Træ ca. 10 m fra mig, hvor jeg i temmelig lang Tid fik Lejlighed til at betragte den i Kikkert. Endelig fløj den til en Kastanie lidt længere borte, men da jeg vilde tilkalde en Bekendt, der netop passerede et Stykke derfra, tabte jeg Ellekragen af Syne og saa den ikke siden.

STIG AAGESEN

Om Morgenen samme Dag som ovennævnte Iagttagelse blev gjort, hørte Undertegnede en hæs Lyd som »grää« eller saa et Par Gange fra Frederiksberg Haves nordvestligste Hjørne. Det var ingen Fuglestemme, jeg kendte; maaske var det den omtalte Ellekrage, men paa daværende Tidspunkt var det mig umuligt at forfølge Stemmens Ophav.

LØPP.

Sen Forekomst af Silkehale, *Bombycilla garrulus*. I For-aaret 1936 saa jeg saa sent som 27. April en Silkehale ved Røde Mellemvej paa Amager, hvor den sad i en Tjørnebusk og var i Færd med at fortære nogle af de indtørrede Frugter.

Fuglen var meget tillidsfuld; jeg kom den ind paa 2—3 m, uden at det generede den synligt. BANG CHRISTENSEN

Om overvintrende Stære, *Sturnus vulgaris* i Sydslesvig.
28. December 1935 iagttoges Stære i mindre Flokke; de overnattede i Rørene ved Slien. 1. Januar 1936 saas ved Husum paa Slesvigs Vestkyst Stære i saa store Flokke, at de kunde dække flere Tdr. Land, naar de søgte Føde. JØRGEN JØRGENSEN

Rede af Gærdesmutte, *Troglodytes troglodytes*, i Bysvalerede. I Portindkørslen til en Gaard i Ørsted paa Fyn findes hvert Aar 2 à 3 Reder af Bysvale, *Delichon urbica*. I Løbet af Vinteren havde Graaspurvene revet ca. en Trediedel af den ene Rede ned, og her byggede et Par Gærdesmutter Rede i Foraaret 1936, idet de udfyldte det manglende med Mos. E. FRIIS

Til Sammenligning skal blot henvises til NOVRUP's Meddelelse om en Gærdesmutterede i en gammel Rede af Forstuesvale (D.O.F.T., 1932, p. 156; NOVRUP in litt.).

LØPP.

ANMELDELSE

B. SÆMUNDSSON: Íslensk dýr III, Fuglarnir. Reykjavík 1936. 8°. 700 S. med 252 Tekstfigurer. Pris: Isl. Kr. 15,00; indb. Isl. Kr. 20,00 og 22,00. — — Som Fortsættelse af Forfatterens populære Bøger om Islands Hvirveldyr, der begyndte med Fiskene i 1926 og efterfulgtes af Pattedyrene i 1932, foreligger nu et digert Værk om Islands Fugle. Det maa straks anføres, at dette ligesom de foregaaende Bind er affattet paa det islandske Sprog, saaledes at det næppe vil være let tilgængelig for de fleste danske Læsere. For Forfatterens Landsmænd vil det derimod være af den største Betydning for Udbredelsen af Kundskaben om Øens Fugle og vil antagelig kunne komme til at spille en lignende interessevækkende Rolle, som Dr. N. KJÆRBØLLING's Fugleværk i forrige Aarhundrede havde det hos os.

Efter en kort indledende Omtale af de Mænd, der gennem Tiden har arbejdet med Islands Fugle, følger paa 104 Sider et Afsnit, nærmest i Lærebogform, om almindelig Fuglelære, der giver Læseren mange Oplysninger om Fuglenes Anatomi, Udbredelse, Nytte og Skade, samt Systematik med Omtale af de vigtigste Fuglegrupper, derimellem